

Poslanci odvrtačajo poglede od razgaljenih bank

V javnost so prišli tajni dokumenti Banke Slovenije in NLB, ki natančno razkrivajo, komu in kako so državne banke posojale denar. Večina kreditov je bila odobrenih prav v obdobju, ki ga bo parlamentarna preiskava izpustila

VASJA JAGER

Prek revije Reporter sta v sklopu polemik o slabi banki v javnost prišla tajno poročilo Banke Slovenije o razmerah v našem bančnem sistemu in izsledki skrbnega pregleda NLB, ki ga je za slednjo opravila družba European Resolution Capital Partners (ERC). Oba dokumenta dopolnjujeta očitke o pretirani in mestoma sumljivi velikodušnosti državnih bančnikov, vseeno pa bo pomemben del spornih poslov, ki ju opisujeta, izvzet iz preiskave novouimenovane parlamentarne komisije.

Na vrhu seznamov največjih in najbolj problematičnih dolžnikov bank NLB, NKBM in Abanka ni večjih presečenj; prevladujejo podjetja, ki so javnosti znana že iz prejšnjih medijskih poročanj in stečajnih razkritij. Največji dolžnik NLB je SCT, do katerega ima banka nad 187 milijonov evrov terjatev, NKBM je največ, dobrih 49 milijonov evrov, posodila družbi Primorje (še 100 milijonov so dobili pri NLB), na prvem mestu med dolžniki Abanke pa je cerkveni Zvon Ena, ki ji dolguje nad 56 milijonov. Na splošno med najslabšimi komitenti prevladujejo gradbinci, poleg Primorja in SCT še Vegrad, Energoplan, Kraški zidar in mariborski Konstruktor.

Za več kot tri milijarde slabih terjatev

Mednje pa se je uspelo preriniti omenjenemu Zvonu Ena, ki si je na veliko izposojal tudi pri ljubljanski in mariborski državni banki. NLB ima danes do njega za 115,8 milijona slabih terjatev, NKBM pa nekaj nad 12 milijonov evrov. Te številke zajemajo samo del denarja, ki ga je Zvon Ena dobil od bank; samo NLB je v poročilu stečajne upraviteljice **Mojce Breznik** prijavila za več kot 209 milijonov evrov terjatev, pri čemer so zajete tudi tiste, zavarovane z ločitveno pravico na delnice družb, v katere je vlagal Zvon. Še ena izmed družb iz poslovne mreže mariborske nadškofije, kabelski operater

T-2, je bankama dolžan skupaj dobrih 111 milijonov evrov. Vsa izmed omenjenih podjetij so v stečaju, njihova posojila pa so označena z boniteto D ali E, kar pomeni, da se bodo banke za svoje terjatve najverjetneje obrisale pod nosom.

Skupaj ima NLB za več kot dve milijardi terjatev, ki so označene z najslabšo boniteto ali pa dolžniki pri njihovem vračanju zamujajo že več kot tri mesece. V Abanki se je njihov znesek povzpela na 713 milijonov, v NKBM pa na slabih 612 milijonov evrov; tako pridemo do številke 3,325 milijarde evrov, ki so prek slabih posojil "izpuhteli" iz državnih bank.

So bankirji sploh gledali bilance?

Šele pogled na spodnje dele objavljenih seznamov razkriva osupljivo lahkotnost, s katero so državni bankirji odobrvali milijonska posojila točno določenim podjetjem. Slamnata družba Forš, prek katere je mariborska nadškofija izvajala svoje poslovne podvige, je od NLB dobila nad 8,3 milijona, čeprav v zadnjih petih letih ni imela več kot dobra dva milijona prihodkov, kapitala pa komaj za sto tisočakov. Rhydcon iz Šmarja pri Jelšah, javnosti poznan po aferi Vodušek (direktor družbe je zaradi groženj ovadil poročevalca Info TV **Vlada Voduška**), si je ob vsega dobrih 6 milijonih sredstev in največ 2,5 milijona evrov letnih prihodkov pri NLB izposodil slabih 11 milijonov evrov.

Z največjo državno banko je pridno posloval tudi razvpiti poslovnež **Igor Pogačar**. Njegov Pinus TKI je od NLB in NKBM skupaj dobil za dobrih 23 milijonov evrov kreditov, ki jih danes ne vrača; družba je plačilno nesposobna, Pogačar pa je iz nje še pravi čas pobral šila in kopita. Mariborski gradbincec Montavar, ki je potonil v sumljivih poslih med njegovim nekdanjim lastnikom **Goranom Mladenovičem**, bankami in spornim mariborsko-bosanskim poslovnežem **Bracom Osmanovičem**, je NLB in NKBM dolžan

okoli 70 milijonov evrov.

Hrvatič takoj dobil milijone

Vsa ta podjetja najdemo na seznamu komitentov, ki zamujajo z odplačevanjem posojil, terjatve do njih pa so označene z najslabšima bonitetnima ocenama D in E.

Med družbami, ki so si prav tako izposojale pri državnih bankah, vendar te terjatev do njih še niso uvrstile v najbolj rizično skupino, je ajdovska Tekstina, ki je od NLB in NKBM dobila skupaj dva milijona evrov. **Si-meona Špruka**, v čigar lasti je bila firma v času, ko je uživala največjo naklonjenost bank, danes na prijavo podjetja preiskujejo kriminalisti. Poslovni center Radlje je ob največ 72 tisočakah letnega prihodka v zadnjih petih letih pri Abanki dobil 2,3 milijona evrov, posebno pa bode v oči podjetje Trgonep, ki je bilo do pred kratkim v lasti primorskega plejboja **Rajka Hrvatiča**; v dveh letih od ustanovitve je komaj preseglo pol milijona letnega prihodka, NKBM pa mu je vseeno posodila 5,6 milijona evrov. Mariborska banka je tudi največji "dobrotnik" podjetja Mabra, ki je javnosti poznano zaradi spora z nekdanjim ministrom za zdravje **Dorjanom Marušičem** (sklenili so sumljivo pogodbo o menjavi prostorov z Inštitutom za varovanje zdravja, ki jo je Marušič kasneje razdril). Firma, katere formalni lastnih je liechtensteinska družba David Construction Company Limited, je od NKBM dobila za dobrih 13 milijonov evrov kreditov.

Dvoličnost Banke Slovenije

Velika večina izdanih posojil je bila porabljen za menedžerske odkupe, zaradi katerih so s krediti obremenjena podjetja kasneje propadala kot po tekočem traku. Svoj delež odgovornosti za to gotovo nosi tudi taista Banka Slovenije (BS), iz katere danes curljajo zaupna poročila, v času spornih dogodkov pa je kot regulator mižala na obe očesi. Nekdanji direktor Agencije za trg vrednostnih papirjev **Damjan Žugelj** je na zaslišanju v parlamentu pred dvema letoma potrdil, da bi BS za vsak sporni kredit lahko klicala upravo banke, ki ga je bila izdala, na zagovor, vendar tega niso počeli.

Page: 6

Reach: 127000

Country: SLOVENIA

Size: 596 cm2

2 / 2

Še več, po Žugljevih besedah je "guverner centralne banke z veliko velemenco pritiskal na druge regulatorje, naj delajo po njenih navodilih". Glavni del kreditov, ki jih morajo zdaj odpisovati, so NLB, Abanka in NKBM odo-

brile v letih 2006 in 2009, v času prve vlade **Janeza Janše**. In vendar bodo ti posli izvzeti iz preiskave parlamentarne komisije, ki so jo pred štirimi dnevi sprožile stranke razpadle Janševe druge koalicije. V sklepu o pre-

iskavi je namreč določeno, da bodo poslanci iz svojega pregleda izvzeli bančne posle, sklenjene med letoma 2005 in 2010.

misel

Poslanci se v preiskavi ne bodo fokusirali na bančne posle, sklenjene med letoma 2005 in 2010. (Reuters)